

Frågor och svar:

Mänskliga kvarlevor med samiskt ursprung i Historiska museets samlingar

1) Sametingets krav

I februari 2007 begärde Sametinget att mänskliga kvarlevor av samiskt ursprung som förvaras i statliga museisamlingar ska överlätas till Sametinget för att återbegravas.

2) Hur möter Historiska museet detta krav?

Historiska museet i Stockholm är öppet för att alla mänskliga kvarlevor med samiskt ursprung som finns i museets samlingar kan förvaras vid en annan museiinstitution, till exempel Ájtte, Svenskt Fjäll- och Samemuseum. Samtidigt rekommenderar museet återbegravning av en samisk mänsklig kvarleva. Det framgår av en skrivelse som museet skickat till Sametinget. Se skrivelsen här: (länk till pdf.)

3) Historiska museets uppdrag och samlingar

Historiska museet är ansvarsmuseum för arkeologi och har därför också samlingar med människoben. På museet finns ett 40-tal kvarlevor, i form av skelett, som kan tolkas som samiska. Majoriteten av dessa kommer från äldre arkeologiska utgrävningar av gravar och gravfält i Norrlands inland och är daterade från vikingatid till medeltid (huvudsakligen ca 900–1500 e Kr.). Den höga åldern på kvarlevorna gör att arkeologer inte säkert kan fastställa att de är samiska. I Historiska museets samlingar finns inga kvarlevor efter kända, namngivna personer med samisk identitet.

De mänskliga kvarlevorna har kommit till museets samling på olika vis. Den stora merparten kommer från arkeologiska utgrävningar gjorda under 1900-talet av arkeologer och etnografer. En del har också tillförts museets samling genom donationer från andra institutioner. Detta gäller t.ex. de mänskliga kvarlevor som överfördes år 1997 till Historiska museet från den tidigare anatomiska institutionen vid Uppsala universitet.

4) Varför bevara mänskliga kvarlevor?

Anledningen till att bevara mänskliga kvarlevor i museers samlingar är att de är oumbärliga källor till kunskap om historien. Med hjälp av dessa kan vi få kunskap om människors levnadsvillkor, beteenden, sjukdomar, matvanor och livslängd, men också om klimat, rörlighet och migration.

För att nya generationers forskare ska ha möjlighet att tolka och omtolka dessa historiska källmaterial har Historiska museet, som många andra museer, uppdrag att säkerställa att samlingarna bevaras.

Vid sidan av vetenskapliga värden finns etiska värden att ta hänsyn till. Här blir dialogen med det omgivande samhället viktig.

5) Hur bevara mänskliga kvarlevor?

Mänskliga kvarlevor i museers samlingar måste alltid behandlas med yttersta respekt och förvaltas under värdiga förhållanden. Historiska museet arbetar efter de etiska riktlinjer och rekommendationer som International Council of Museums, ICOM, har tagit fram.

Se ICOMs etiska regler via länken nedan. Avsnitt:

- 2.5 Material som är kulturellt känsligt,
- 3.7 Mänskliga kvarlevor och material av religiös betydelse,
- 4.3 Att visa känsligt material.

Länk till ICOM:

<http://www.sweden.icom.org/publ/images/content/etiskaregler.pdf>